

OBSAH

ÚVOD	1
ČÁST A	2
ZÁKLADNÍ INFORMACE O SOCIÁLNÍM POJIŠTĚNÍ	2
A.1. Stručná charakteristika	2
A.1.1. Důchodové pojištění	2
A.1.2. Nemocenské pojištění	4
A.1.3. Pojistné	5
A.1.4. Organizace a provádění sociálního zabezpečení	7
A.2. Legislativní změny od začátku roku 2006	8
A.2.1. Důchodové pojištění	8
A.2.2. Nemocenské pojištění	11
A.2.3. Pojistné	14
ČÁST B	16
HODNOCENÍ ZÁKLADNÍCH UKAZATELŮ VÝVOJE SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ	16
B.1. Parametry ovlivňující vývoj sociálního pojištění	16
B.1.1. Ekonomický vývoj	16
B.1.2. Demografický vývoj	17
B.1.3. Vývoj zaměstnanosti	19
B.2. Ukazatele sociálního pojištění	20
B.2.1. Pojistné	20
B.2.2. Důchodové pojištění	26
B.2.2.1. Příjmy a výdaje	27
B.2.2.2. Počet důchodců a důchodů	29
B.2.2.3. Výše důchodů	36
B.2.2.4. Krácení důchodu při předčasném odchodu do starobního důchodu	42
B.2.2.5. Diferenciace důchodů podle výše důchodu	43
B.2.3. Nemocenské pojištění	45
B.2.4. Plnění mezinárodních úmluv	51
B.2.4.1. Důchodové pojištění	51
B.2.4.2. Nemocenské pojištění	54
B.2.5. Provozní výdaje	56
ČÁST C	58
PROJEKCE V SOCIÁLNÍM POJIŠTĚNÍ	58
C.1. Projekce parametrů ovlivňujících vývoj sociálního pojištění	58
C.1.1. Vývoj základních makroekonomických ukazatelů	58
C.1.2. Demografický vývoj	58
C.1.3. Vývoj míry ekonomické aktivity	59
C.2.1. Projekce základních ukazatelů	60
C.2.1.1. Vývoj počtu plátců a důchodců	60
C.2.2. Hodnocení vývoje základních ukazatelů	65
C.2.3. Citlivost základních ukazatelů systému důchodového pojištění na některé parametry	66
C.2.3.1. Další zvyšování důchodového věku	66
C.2.3.2. Způsob valorizace vyplácených důchodů	68
C.2.4. Projekce dopadu parametrických změn na vývoj základních ukazatelů důchodového pojištění	69

C.2.4.1. Výdaje a saldo důchodového systému.....	70
C.2.4.2. Náhradový poměr	73
C.2.5. Závěry	74
C.3. Nemocenské pojištění.....	77
C.3.1. Projekce a hodnocení vývoje.....	77
C. 3.1.1. Změny v nemocenském pojištění uskutečněné v roce 2008.....	77
C.3.1.2. Nový zákon o nemocenském pojištění	81
C.3.2. Závěry	84
PŘÍLOHA	85
I. PŘÍKLADY VÝPOČTU DÁVEK.....	85
A. Příklad výpočtu důchodu.....	85
B. Příklady výpočtu dávek nemocenského pojištění	88
B.1. Nemocenské	88
B.2. Podpora při ošetřování člena rodiny (POČR)	89
B.3. Peněžitá pomoc v mateřství (PPM).....	90
B.4. Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství	91
II. PŘEHLED HLAVNÍCH OPATŘENÍ PŘIJATÝCH OD ROKU 1990	93
A. Důchodové pojištění.....	93
B. Nemocenské pojištění.....	96
C. Pojistné	98

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1.	Procentní sazby pojistného platné od roku 2004 (% vyměřovacího základu) ...	6
Tabulka 2.	Vývoj HDP	16
Tabulka 3.	Vývoj průměrné nominální mzdy	17
Tabulka 4.	Věková struktura populace.....	17
Tabulka 5.	Úhrnná plodnost, střední délka života.....	18
Tabulka 6.	Míra ekonomické aktivity	19
Tabulka 7.	Počet a složení pojištěnců	20
Tabulka 8.	Minimální pojistné pro OSVČ na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	21
Tabulka 9.	Průměrný vyměřovací základ pro pojistné.....	22
Tabulka 10.	Porovnání předpisů a plateb v letech 2003 až 2007	23
Tabulka 11.	Struktura pohledávek za plátcí pojistného (v mil. Kč).....	25
Tabulka 12.	Příjmy důchodového pojištění a výdaje na důchody v mld. Kč (kap. 313 – MPSV)	27
Tabulka 13.	Zvláštní účet důchodového pojištění (v mil. Kč)	28
Tabulka 14.	Výdaje na důchody podle druhu důchodu (kap. 313 – MPSV)	28
Tabulka 15.	Počet důchodců podle druhu důchodu (v tis.).....	29
Tabulka 16.	Podíl počtu starobních důchodců pobírajících krácený starobní důchod po dovršení důchodového věku k počtu všech důchodců pobírajících krácený starobní důchod.....	30
Tabulka 17.	Nárůst počtu důchodců v období 2003 – 2007 (v %).	30
Tabulka 18.	Průměrný věk důchodců	31
Tabulka 19.	Podíl počtu důchodců a počtu pojištěných osob	31
Tabulka 20.	Počet vyplácených důchodů (v tis.)	32
Tabulka 21.	Důchody vyplácené do ciziny	32
Tabulka 22.	Počet nově přiznaných důchodů a jeho vývoj.....	33

Tabulka 23.	Průměrný věk při odchodu do důchodu	34
Tabulka 24.	Důchodový věk pro nárok na starobní důchod v letech 2006 a 2007	35
Tabulka 25.	Rok, od kterého vznikne nárok na důchod v uvedeném věku.....	35
Tabulka 26.	Počty zaniklých důchodů	35
Tabulka 27.	Průměrné měsíční výše sólo vyplácených důchodů (v Kč).....	36
Tabulka 28.	Přehled o zvýšení vyplácených důchodů	36
Tabulka 29.	Relace průměrného vypláceného starobního důchodu k průměrné mzdě.....	37
Tabulka 30.	Vývoj reálné hodnoty průměrného vypláceného starobního důchodu.....	38
Tabulka 31.	Průměrná výše sólo vyplácených starobních důchodů podle období jejich přiznání (důchody vyplácené v prosinci 2007, v Kč)	39
Tabulka 32.	Vývoj podílu počtu starodůchodců na celkovém počtu důchodců.....	41
Tabulka 33.	Redukční hranice pro výpočet výše důchodu.....	41
Tabulka 34.	Vývoj relace nově přiznaného starobního důchodu ke mzdě při 40 letech pojištění a při různé úrovni mzdy (v %)	41
Tabulka 35.	Průměrná výše nově přiznaných starobních důchodů	42
Tabulka 36.	Snížení důchodu přiznaného v roce 2007 při odchodu do trvale kráceného předčasného starobního důchodu o 1 rok (v %)	42
Tabulka 37.	Základní charakteristiky diferenciaci výše sólo vyplácených starobních důchodů.....	44
Tabulka 38.	Charakteristiky diferenciaci výše starobních důchodů vyplácených v prosinci 2007 podle způsobu krácení	44
Tabulka 39.	Základní charakteristiky diferenciaci nově přiznaných starobních důchodů (sólo) podle výše.....	45
Tabulka 40.	Příjmy a výdaje nemocenského pojištění (kap. 313 – MPSV).....	47
Tabulka 41.	Vývoj počtu nemocensky pojištěných osob (v tis.)	47
Tabulka 42.	Výdaje na dávky nemocenského pojištění (kap. 313 – MPSV).....	47
Tabulka 43.	Vývoj redukčních hranic a nejvyššího denního vyměřovacího základu a denní dávky.....	49
Tabulka 44.	Plnění úmluv MOP pro starobní důchod v období 2005 – 2008.....	52
Tabulka 45.	Plnění úmluv MOP pro invalidní důchod v období 2005 – 2008	53
Tabulka 46.	Plnění úmluv MOP pro pozůstalostní důchody v období 2005 – 2008	53
Tabulka 47.	Plnění úmluv MOP pro nemocenské v období 2004–2008.....	54
Tabulka 48.	Plnění úmluv MOP pro peněžitou pomoc v mateřství v období 2004–2008 ...	55
Tabulka 49.	Provozní výdaje (v mil. Kč)	56
Tabulka 50.	Vývoj základních makroekonomických ukazatelů	58
Tabulka 51.	Základní charakteristiky budoucího demografického vývoje	59
Tabulka 52.	Střední délka života ve věku 60 a 65 let.....	68
Tabulka 53.	Parametry pro stanovení dávek nemocenského pojištění.....	81
Tabulka 54.	Parametry pro stanovení dávek nemocenského pojištění.....	82

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1.	Index stáří a index ekonomického zatížení	18
Graf 2.	Vývoj úhrnné plodnosti.....	19
Graf 3.	Vývoj střední délky života v 65 letech.....	19
Graf 4.	Míra ekonomické aktivity - celkem	19
Graf 5.	Míra ekonomické aktivity starších osob.....	19
Graf 6.	Vývoj vyměřovacího základu zaměstnanců a osob samostatně činných.....	21

Graf 7.	Vývoj podílu plateb a předpisů (včetně penále, pokut a přírážek k pojistnému)	24
Graf 8.	Vývoj výše nedoplatků (v mld. Kč)	25
Graf 9.	Struktura pohledávek za plátcí pojistného v % celkových pohledávek (stav k 31. 12.)	26
Graf 10.	Počet starobních důchodců pobírajících krácený starobní důchod	30
Graf 11.	Vývoj podílu nově přiznaných starobních důchodů	34
Graf 12.	Vývoj reálné hodnoty průměrného vypláceného starobního důchodu a průměrné mzdy v procentech jejich hodnot v roce 1989	38
Graf 13.	Průměrná výše samostatně vyplácených starobních důchodů přiznaných v různých letech	40
Graf 14.	Rozdíl mezi průměrnou výší vyplácených starobních důchodů přiznaných v různých obdobích a průměrnou výší všech vyplácených starobních důchodů (v %)	40
Graf 15.	Vývoj příjmů a výdajů nemocenského pojištění	46
Graf 16.	Vývoj základních ukazatelů nemocenského pojištění	48
Graf 17.	Vývoj průměrného denního nemocenského, průměrné denní mzdy a jejich podílu	50
Graf 18.	Výše nemocenského za 30 dnů v roce 2007 a jeho podíl k hrubé a čisté mzdě pro různé výše mzdy	50
Graf 19.	Rozložení počtu případů PN podle výše příjmu	51
Graf 20.	Vývoj kritéria plnění úmluv o minimální úrovni důchodů	54
Graf 21.	Vývoj kritéria plnění úmluv o minimální úrovni nemocenských dávek	55
Graf 22.	Celková míra participace ve věkové skupině 15+	59
Graf 23.	Vývoj důchodového věku	61
Graf 24.	Počet plátců	61
Graf 25.	Počet důchodců	61
Graf 26.	Míra závislosti	61
Graf 27.	Vývoj příjmů, výdajů a saldo důchodového systému v % HDP	62
Graf 28.	Kumulované saldo v % HDP	63
Graf 29.	Celkový náhradový poměr v %	64
Graf 30.	Výdaje důchodového systému	64
Graf 31.	Kumulované saldo	64
Graf 32.	Saldo důchodového systému	65
Graf 33.	Celkový náhradový poměr	65
Graf 34.	Proces zvyšování důchodového věku na 65, 67 a 69 let	66
Graf 35.	Výdaje na důchody v % HDP	66
Graf 36.	Výdaje na starobní důchody v % HDP	66
Graf 37.	Saldo důchodového systému v % HDP	67
Graf 38.	Kumulované saldo v % HDP	67
Graf 39.	Celkový náhradový poměr v %	67
Graf 40.	Průměrná doba pobírání důchodu v letech – muži	68
Graf 41.	Průměrná doba pobírání důchodu v letech – ženy	68
Graf 42.	Výdaje na důchody v % HDP	68
Graf 43.	Celkový náhradový poměr v %	68
Graf 44.	Saldo důchodového systému v % HDP	69
Graf 45.	Kumulované saldo v % HDP	69
Graf 46.	Zvyšování důchodového věku – současný stav	70
Graf 47.	Zvyšování důchodového věku – schválené změny	70
Graf 48.	Výdaje na důchody v % HDP	70

Graf 49.	Saldo důchodového systému v % HDP.....	71
Graf 50.	Výdaje na starobní důchody v % HDP.....	72
Graf 51.	Výdaje na invalidní důchody v % HDP.....	72
Graf 52.	Výdaje na pozůstalostní důchody v % HDP.....	73
Graf 53.	Celkový náhradový poměr v %.....	73
Graf 54.	Náhradový poměr u IČ resp. invalidních důchodů I. a II. stupně v %.....	74
Graf 55.	Podíl nemocenského za prvních 30 dnů PN k čistému příjmu.....	78
Graf 56.	Porovnání výše nemocenského za 3 dny PN a čisté mzdy za jeden den.....	80
Graf 57.	Vývoj příjmů a výdajů nemocenského pojištění.....	82
Graf 58.	Odhad rozdílu mezi příjmy a výdaji nemocenského pojištění v období 2009-2011.....	83